

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P
és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

A nő honszerelme.

(Felolvasás az E. M. K. E. második osztályán, Kolozsárvártt, 1887. február 7.)

Szász Domokostól.

Isten után, a hazát szeretni mindenek fölött, a mélyebben érző szívek édes kívánsága ez.

A haza szent neve alatt nemcsak azt a földet értjük, melyen bölcsőnk rengett és majdan sirunk domborul. Az erdők koszorúza bércek, melyeknek ormait tündéri fényben övezve körül, kél föl és száll meg nyugvóra az ég királynője, a nap; az arany-kalászkától rengő völgyek a rónák, melyeknek puha pázsittól körített ólén csöndes méltósággal hömpölyög tova a szökkelő csermelyektől telített folyamok árja; a föld sötét mélyének a kandi szemektől elrejtett kebele, mely a csillogó érczek drága kincseinek terhe alatt alig piheg; a népek milliói, melyeknek hullongó verjeitke a verőfénytől áttört esőcseppekkel s az ég harmatjával egybevegyítve, lágyítja s termékenyíti meg a kemény rögöt: mindezek csupán külső foglalatja, keretje a haza szent képének. Igaz, elválhatlanok attól, kiegészítő részei annak, hiszen ha bitor kezekre kerül az anyaföld s elvész a nép, nincsen többé haza.

És mégis a haza fogalmát, eszméjét — mélyebb és fensőbb értelemben, — ezek távolról sem merítik ki, miként az embert nem csupán az alkotja, a mi térben és időben jelentkező s külsőképpen látható rajta, hanem azonkívül, azon fölül alkotja az, a mi lényének benső tartalma, a mi testét megleveníti, a mi benne él, eszmél, emlékezik, küzd, hisz, remél, szenved és szeret.

Midőn ajkunkra vesszük a haza szent nevét, nemcsak az égbenyuló bércekre, a zugó erdőkre, a rengő kalászkokra, a tova siető folyamokra, a mélyökben elrejtett kincsekre, nemcsak a ma élő nemzedékre gondolunk.

Megelevenül előttünk egy ezredév multja, gyászával és dicsőségével, sötét és ragyogó emlékeivel. Az egymás nyomába lépett öltök kikelnék sirjokból, megszólal ajkakon a zengő nyelv s beszél nekünk elröppent örömeikről, mindig megújuló fájdalomokról, hazafias reményekről s nemzeti nagy válságokról. Visszacsendül lelkünkben rég elmúlt időkben a nép szívében szülemlett s ajkán örökké élő dal, a költő kőbozán

megzendül az ének, riad a harczi riadó, hangzik a diadal zsivaja s a temetősi gyász bus szava. És mindaz, a mitegy ezredéven át a haza földjén a kutató emlék a nagy ismeretlenben kerestek; mindaz, a miért a hervuló szívek lángra lobbantak s aztán elhamvadtak; mindaz, a miért annyi könny és vér hullott a porba: föléled elménkben és zsong szívünkben. Sőt fölnyilik előttünk a jövődő kárpitja s látjuk lélekben a bekövetkezőket. Nehéz vívódások árán az előrehaladást, a forrongó eszmék kohójában kiválaszt a hamisak közül az igazaknak s a nemtelen szenvedélyek fölött diadalmat a nemesnek. Látunk lélekben egy hatalmas nemzetet, mely jogot szerzett magának arra, hogy örökké éljen, mert a szabadságért küzd, mert a műveltséget terjeszti, mert az elnyomottat fölemeli, mert még el-lenségeit is szívéhez öleli.

S midőn ekép e földnek szépsége, gazdagsága, a mult emlékei, a jövődő reményei, az átöröklött hagyományok, az élő anyanyelv, a nemzeti sajátságok, a szokások és erkölcsök, a nemzet testét éltető eszmék s átható érzelmek megtelítik elmánket s betöltik szívünket, — úgy érezzük, ezek mind — elválhatlanul — egygyé forranak, egybeölelkeznek e fenséges szóban, e szent névben: hazal

A hazát mélyebben, önzetlenebbül, igazabban melyik szereti: a férfi vagy a nő?

Elismerem: a férfi — ki e névre méltó, — elméjének bölcseségét, élő szavának hatalmát, alkotó erejének teljességét, sőt ha kell, életét is kész föláldozni a honért.

De hát a nő — ha valódi, — sajátos hivatása körében, kevesebbet tesz-e ennél? Igaz, bölcseségének fényével nem tőri át a századok homályát s a tudás világában korszakot nem alkot. Igaz, az élő szó hatalmával nem hoz forrongásba milliókat s a szónoki diadalok babérlevelei nem körítik homlokát. Igaz, nem bír az alkotó erőnek ama teljességével, mely romból — ha kell, — hogy építhessen s a dicsvágytól zaklatva, megörökíti nevét, emléktét. Igaz, nem száll ki a csatásikra, hogy omló vérével védje meg a hazát.

És ez jól is van így.

A nő nem arra hivatott, hogy a külvilág zajában, a nyilvánosság forumán keresse örömét, dicsőségét, érdemét. Durva kéz ne érintse őt, szidalom és gyűlölet ne vessen rá árnyat. A nő világa a családi tűzhely, hol ő lobbantja föl, táplálja s élteti a szere-

minél többet szenvedett valaki, annál több joga van a boldogságra. És ép léleknél csak oly természetes a törekvés a boldogság felé, mint midőn a virág a napfelé fordul szirmaival. Arra születünk, hogy boldogok legyünk. A szenvedés beteg állapota lelkünknek.

Sándor ifjú volt még. Ha ki birta állani a lelkét ért csapást, gyógyulnia kellett annak előbb-utóbb. Ha Malvina iránt érzett szerelme a boldogtalanság forrásává lett, el kellett jönni az időnek, midőn e forrás apadni kezdjen. Hiszen annyi körülmény működött oda. A mit józan ész, férfi büszkeség, megsértett önértzet sugalmazhatott, mind Malvina ellen fordult. S az a dal, a mit a válság nehéz perceiben vitt be ablakán a szellő, sokat megmagyarázott szívének, a mit már elfelejtett vagy soha sem tudott. Az a szóke fűrtös szép kis fejecske, mosolygó, bizalmas szeretetteljes kék szemével, mindig gyakrabban, mindig gyakrabban jelent meg elmékedése között, kiszorítva egy kinzó, mégis csábos hívogató, mégis gyötrelmet szerző alakot. Vihar után szélcsend, küzdés után nyugalom, fájdalom után enyhület volt az, a mit Sándor ama szelid kék szemekből olvasott.

Érzelseinek ily állapotában találta őt Malvina levele. Sándornak nagy gondot okoztak e sorok.

Tehát soha nem szűnhetik meg a végzet szomorú játéka, a mely kényszeríti őket, hogy egymásnak örök fájdalomra legyenek. Hiszen elég lett volna már. Elég fájdalmat okoztak egymásnak, le-számoltak kölcsönösen, nincs egymáson többé követelni valójuk. Miért is nem tudja őt Malvina elfeledni? . . . Ha el tudta hagyni, ha képes volt megtagadni első szerelmét és másnak nyújtani kezét, ha kitudta gunyolni, midőn szívének elrejtett érzel-

tet lángját, mint hitves s anya. Hazáját is első sorban ott szereti s ott szolgálja.

Avagy midőn az enyhület s megújulás balzsam-csöppjeit hinti azokra a sebekre, melyeket az élet nehézharcza élettársa szívében s lelkén ejt; — midőn szerelme magzatjának bölcsője fölött szótlan türelemmel főnnviraszt s a gögicselő ajkakra az anyanyelv zengő igéit rálehel; midőn kisedét kézen fogva vezérli s nemesen érző emberré, cselekvésre kész hazafivá fölnemeli: önfeláldozásával, hűségével, anyagondjával, egész életével nem annak adja-e felét, hogy a világ tekintetétől elrejtetten, a családi élet szentélyében, szeretetben is hazáját szereti s zajtalan csöndben annak javára munkál? Avagy midőn a családi élet köréből kilép, hogy fölkeresse a hajléktalant, fölruhazza a ruhátlant, letörölje az árvák könyeit; midőn fillérenként ezreket gyűjt össze, hogy nemzetének veszendő, erőtlén tagjait megmentse, megtartsa; midőn millió és millió szálaból tépést készít s a harc mezéjére küldi, — avagy nem a hon szerelme dobogtatja-e szívét?

És vajjon melyik a bensőbb, mélyebb, igazabb szeretet, az-e, mely muló dicsőségre áhít s kitüntetést keres; melyet megkoszoroz a tömeg, mámorba ringat s elszédít a taps, — vagy az a szeretet, mely önfeláldozással adja oda s jutalmat nem kérve, nem keresve, az önfeláldozásban léte célját betölti? Melyik termékenyítőbb: a sarkvidék északi fénye-é, mely besugározza az egész láthatárt, de nyomán nem kél egy fűszál sem, — vagy az a parányi sugár, mely behatol az erdők árnyába is s egyetlen csókjának hevétől kizöldül a haraszt, a hólepel alól szín- és illat-gazdagon fölemeli picziny fejét az ibolya?

Bizony a haza- és emberszeretet fonséges világában az uralkodó hatalom, mely hódít a nélkül, hogy elrettentene, győz a nélkül, hogy leverne, sebeket gyógyít a nélkül, hogy ejtene, — épít a nélkül, hogy rombolna: az az uralkodó hatalom, nem a nyers erőben duzzadó férfunak, hanem a hívó, remélő, tüdő, szenvedő szeretetben gazdag nőnek jutott osztályrészül. Óvó az elsőség, a fölénny, a diadal, mert mélyebben érez, hőbben és állandóbban szeret, mert szíve tisztább, jobb, nagyobb, mint a miénk.

E nemesen uralkodó hatalom előtt hódolattal hajlok meg. Első sorban én is egy nőtől tanultam megszeretni a hazát. E nő: édes anyám.

meit föltárta előtte: miért nem tud hát most neki békét hagyni? Hiszen ő már elsiratta, eltemette fájó szerelmét megnyugodott benne, hogy az nem fog többé uj életre támadni.

Elgondolkodott Malvináról. Milyennek gondolja e nőt? . . . Mindennel játékot üző könnyelműnek, vagy eltévesztett életű boldogtalannak? . . . Hiszen már magában véve Fénylakyné nagyvilági élete is annyira idegenszerű volt Sándor előtt. Egy távollevő eszményképet szíve mélyén talán sirjáig megőrizett volna, — az imádóktól környezett, a társaság hű ürességeiben csillogó, a világ beszédeinek annyi tárgyat szolgáltató nőtől minden megyőződései elválasztották. Rejtély volt előtte Malvina, — s bármily kínos erőfeszítéssel akarta lelke e homályt megvilágítani, nem volt arra képes.

Ah, tehát most feltáruna előtte az a boldogság, a melynek elvesztése annyira lesújtotta egykor. . . .

De hát mit ér az már? . . . Mi értelme van már Malvina szerelmének? . . . Válthatné-e abból valaha boldogság reájok nézve? . . .

Nem, nem, — az elhervadt virág újra nem nyilhatik. De mit feleljen a szegény nő levelére? Irhat-e neki a szerelem szavaival? Hiszen akkor nem mondana igazat. Mit csináljon neki, mitől óvja őt? Hasztalan akarta lelkét fölmelegíteni az elmúlt időknek édes emlékeivel, hasztalan képzelte maga elé Malvina csábos, elbűvölő alakját, a szerelem lángolásával ragyogó szemében, — hideg maradt szíve, nem tudott az feldobogni többé. Inkább valami nehéz fájdalom, nyomasztó előérzet borult Sándor lelkére; érezte, hogy e fájdalmas viszony következményei a messze jövőbe nyulnak el.

TÁRCZA.

Tóparton.*)

(Welten Oszkár.)

Tóparton áll a vén fűz,
Lehajtja bús fejét,
A barna hullám halkán
Mond szomorú regét.

Szerették egymást forrón,
S most mindkettő pihen:
— A hajós és a lányka —
A tónak mélyiben.

Dühöngő, zord viharban
A hajós útra szállt,
S hogy nem tért vissza, a lány
Kereste — rátalált.

Bogdánfy Lajos.

MALVINA.

— Elbeszélés. —

Írta: Biharl Kálmán.

(Folytatás.)

V.

Es lehet-e azon csodálkozni? . . .

Ha a fájó szív, a mely eddig a szerelemnek csak bánatját ismerte, gyógyulni kezdene. . . Hiszen

*) Mutatvány fordítónak „Ujabb francia és német költőkből” czimű, legközelebb megjelenő művéből.

Jegyzőkönyv

a szilágysági helyi érdekű vasut részvénytársaság részvényesének Zilahon, 1887. évi február hó 12-én tartott közgyűléséről.

J e l e n l e t ő k :

Báró Wesselényi Miklós, báró Bánffy Dezső, Szikszai Lajos, Mike István, Lázár Ferencz, Dobai Antal, Benkő Gyula, Sántha Dezső, Jeney István, Martonffy Dezső, Bíró Gyula, Bari István, Puskás Sándor, ifj. Weisz Mór, Magyarósi István, Kiss Lajos, Tiszta-vári Mór, Vincez Albert, Czell Benő, Molnár Lajos, Hochzinger Zsigmond, Ábrahám Gábor, Telkes Lajos, Kálmán Menyhért, Kiss Ernő, Lábos Gyula, Bikfalvi István, Szabó Ferencz, id. Páskuy István, Telegdy Márton, Posner Ábrahám, Tamko Bertalan, Lukácsffy Ödön, Haliárszky Sámuel, Veverán József, Balássy Endre, Varga Sándor, Baranyi Ágoston, Ruzska István, Nagy Domokos, Gyulai Gábor, Lányi Benő, Balog Károly, Kovács Lajos, Kovács István, Weisz Mór, Czell Lőrincz, Csaponyi Ignác, Widinszky László, Kerekes József, Lőrinczy György, dr. Berger János, dr. Kiss Endre, Lányi Károly, Éltető Elek, Unger Gusztáv, Moni Gyula, Gönyei Gábor, Somogyi Kálmán, Kovács Miklós, Veress József törzsrészvényesek részint saját maguk nevében, részint más törzsrészvényeseknek iráson igazolt képviseletében. Menyő, A.-Bán, Ballaháza, Tótfalu, Csizér, Boján, Perje, Peér, Kegye, Szentpéterfalva, Varsólez, A.-Baksa, Kusaly, Sámson, Csömörtő, Tasnád, Egresputak, Gurzófalva, Diószád, M.-Baksa, F.-Kékesnyárló, Mocsolya, Sz.-Szentkirály, M.-Szentgyörgy, M.-Goroszló, Poósa, Balla, Vaskapu, Sz.-Sziget, T. Szántó, Érkávás, Sz.-Főkeresztúr, N.-Rajtolez, P.-Rajtolez, Czigányi, Érked, Nagymonujfalu, Nagymon, Felegregy, Vervölgy, Kucsó, Bród, Mojrád, Vártelek, Nyírsíd, Lela, Paptelek, Kova, Sz.-Keczel, Szakácsi, T.-Szarvad, Nyírmón, K.-Nádasd, Leesmér, Sommály, Porcz, Kásapatak, A.-Szopor, Uj-német, Zsikfalva, N.-Doba, F.-Szopor, Bajom, Bádon, A. Kékesnyárló, Sz.-Udvarhely, Akos, Inó, Széplak, Zálnok, N.-Doba, Domoszló, N.-Derzsida, Hadad, Vármező, Göresön, Bikaéza, Somfalu, Sarmaság, Somrójfalu, Panit, Dabjon, Dabjonujfalu, Solymos, Kr.-Mihályfalva, Kr.-Czégény, Kendermező, Galponya, Rákos, O.-Keczel, Ördögkut, Haraklány, Fűrményes községek; továbbá, Zilah város, Sz.-Somlyó város, Magyar északkeleti vasut, nagy-károlyi takarékpénztár, n.-károlyi népbank, Nagy-Károly város, Szatmármegye, Szilágymegye, Magyarországi részvénybank képviseletében dr. Hajesi György, törvényesen meghatalmazott, képviselőik által, összesen 164 részvényes 23100 részvény után 878 szavazattal.

Az engedélyesek részéről Baranyi Ágoston főispán a megjelenteket üdvözlőlvén, őket elnökválasztásra hívja, minék folytán a közgyűlés elnökeül Baranyi Ágoston főispán ur közfelkiáltással megválasztott.

Az elnök megválasztott elnök az elnöki hely elfoglalása után a közgyűlés könyvének vezetésére Álgya Miklós urat, hitelesítőjére pedig Szikszai Lajos és Éltető Elek részvényes urakat kéri fel.

Kapcsolatban bemutatja elnök a „Budapesti Közlöny“ „Szatmármegyei Közlöny“ „Szilágysági“ és a „Szilágysági-Somlyó“ lappéldányait, a melyekben közzétett hirdetményekkel jelen alakuló közgyűlésre minden részvényes szabályszerűleg meghíva lett.

Ezután konstatálja elnök, hogy a fent megnevezett részvényesek részvénybirtoka a 2.641.000 frtnyi részvénytőkének egy negyed részét jóval meghaladván, a közgyűlés a napi rend összes tárgyai fölött határozatképes s végül a bemutatott pénztári számadásokból és a részvénybefizetés czimén a vasutengedélyesei által részint a pesti hazai első — részint a zilahi takarékpénztáregyesületnél betétenként elhelyezett 562318 frtról szóló betéti könyvekből, részint a községek és magánosok részéről eszközölt — a alább részletezett befizetésének eredményéről megállapítja, hogy a törzsrészvénytőke 30%-ának az 1880. XXXI. t. cz. által megkívánt biztosítása mindenenek megfelelőleg megtörtént.

Ezen előzmények alapján, elnök a jelen közgyűlést szabályszerűleg egybehívottnak és határozatképesnek jelöli ki.

I. Tárgyalás alá vétetett az engedélyesek jelentése az alaptörke elhelyezéséről s ezzel kapcsolatosan bemutatott társasági tervezet, melyek valamint az azokban hivatkozott kötelező nyilatkozatok, a törvényhatósági, városi és községi jegyzések helybenhagyását tárgyzó miniszteri rendeletek felolvastatván, valamint a törzsrészvénykönyv eredetiben tekintetstven és átvizsgáltatván, ezek után a közgyűlés egyhangulag a következőleg határozott: az engedélyesek jelentése helybenhagyólag tudomásul vétetik s a társaság tervezete elfogadtatik, egyszersmind tekintettel arra, hogy az alaptörvényekben az elhelyezett törzsrészvények száma 11410 darab helyett tévesen 11.500 darabbal és a törzsrészvényekre eszközöndő befizetésekből befolyandó mintegy 1.141,000 frt helyett 1.150,000 frttal lettek felvéve, az igazgatóság felhatalmaztatítk, miszerint az alaptörvényekben szükséges módosításokat oly módon, hogy azok számösszegei a valóságnak megfelelőjenek, megtelhesse.

Ugyanezen alaptörvények alapján meggyőződést szerzett a közgyűlés arról és ezenal megállapítja, hogy a törzsrészvényekből 11410 drb 1.141,000 frt névértékben elhelyeztetett és ezekből átvett az államkincstár 2500 darabot 250,000 frt névértékben az északkeleti vasut 500 darabot 50.000 frt névértékben, Szilágymegye törvényhatósága 550 darabot 550,000, Szatmármegye törvényhatósága 300 darabot 30.000 frt névértékben s ezeken kívül miniszteri rendeletekkel megerősített községi jegyzések által biztosítva van 179,600 frt és egyes helyi érdekeltek részéről vállalt kötelezettségek által 81.400 forint.

II. Az alapszabályok megállapítása, az elsőbbségi részvények elhelyezése, az építési és az üzletviteli szerződésekre nézve elnök bemutatja

a., az alapszabályok tervezetét,

b., az engedélyesek és Schvarex Ármin között létrejött építési szerződést, mely szerint Schvarex Ármin az építést 2.297.500 frtért elvállalta, fizetése fejében 1 millió frt készpénzt, melynek fedezete a szerződés 3. §-ában van feltüntetve és 1.500,000 frt 6%-os elsőbbségi részvényt fogad el 86-5% árfolyammal. Végre c., a magyar északkeleti vasuttal az üzleti szerződésre vonatkozólag közösen elhatározott jegyzőkönyvi megállapodásokat. A bemutatott alapszabály tervezet elfogadtatik, az igazgatóság megbizatítk, hogy az alapszabályokat törvényes megerősítés végett a nagyméltósági m. kir. közmunka és közlekedési minisztériumhoz benutasán, meghatalmaztatván arra is, hogy a mennyiben a m. kormány, esetleg a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvénytörvények az alapszabályokban változtatások tételét kíváná, ezeket a társaság nevében újabb közgyűlés összehívása nélkül elfogadhassa s a társaság czégének bejegyeztetése iránt szükséges intézkedéseket is megtelhesse.

Az alapszabályok 1. §-ához képest az 1886. évi december 23-án 49729 sz. n. kiadott engedélynek javára s illetve terhére eredményezhető összes jogok és kötelezettségek az alakítandó részvénytársaságra mennek át.

Az engedélyesek és Schvarex Ármin között létrejött szerződéshez annak egész terjedelmében, a társulat hozzájárul s ennek értelmében, mint szerződő fél az engedélyesek helyébe a társulat lép.

vina igazat fog neki adni, a miért ő nem követte egy lázas percz sugallatát.

S a levél megérkezett rendeltetési helyére. . .

Sándor választ nem kapott. Nem tudta, hogy Malvinára mily lázas hatása lett levelének. Hanem ő azóta elvesztette vidámságát, nyugalját. Aggódott a jövő miatt.

Ugy látszik, hogy ismét vissza tért régi magabazárkottsága, csendes buskomorsága, Ujfalviné, a ki valóságos anyai gyöngédséggel viseltetik Sándor iránt, sokszor tréfás gyöngédséggel meg is dorgálta érte, de a kedves családi kör sem tudta eloszlatni a mélyen megrendült lélek tépelődéseit.

Komolyan foglalkozott ama szándékának kivitelével, hogy magát más városba helyezteti át. Ismerősei különösen az Ujfalvi család, igen sajnálkoztak ezen, de nem lehetett lebeszélni. A kis Gizella is, mikor senki sem látta, sokszor nagyon busult, maga sem tudta, hogy miért.

Igy állottak a dolgok, midőn mind Ujfalviék, mind Sándor meghívást kaptak gróf Vizaknayné estélyére. A grófnő a város hangadója volt, estélyeire meghivatni nagy kitüntetés vala. Gizella ekkor készült először a nagy társaságba föllépni. Oly ártatlan örömmel csevegett készülődéseiről, oly kedves volt gyermekes türelmetlenségében, hogy Sándor is szívesen megígérte, hogy társaságukban ő is elmegy, noha nem igen szokott oly helyekre járni.

Fényes társaság volt már összegyűlve az elegáns pompájú teremben, midőn Ujfalviék megjelentek. Sándor karján vezette Gizellát. A szeretetreméltó háziasszony szíves nyájassággal fogadta őket, Ujfalvinének kedves bókot mondván most először bemutatott szép leányára, a miket az jóleső anyai örömmel fogadott. De általában nagy feltűnést keltett a kis Gizella. Gazdag szőke fürtjei hullámosan omlottak alá, oly jól illett hozzájuk az odátűzött nefelejts-csokor. Halványkék ruhája fehér csipke

Végül az északkeleti vasuttal az üzletátvételi szerződésre vonatkozólag közösen elhatározott jegyzőkönyvi megállapodások jóváhagyása mellett feljogosítatik az igazgatóság, hogy e megállapodások tekintetbe vétele mellett elkészülendő üzletátadási szerződést a m. északkeleti vasutttársasággal kösse meg.

III. A társaság megalakulása iránt a közgyűlés határozathozatalra elnök által felhivatván, egyhangulag következőképen határozott: „Az alakuló közgyűlés a fenti I. pont tárgyalásánál meggyőződven arról, hogy az immár 1141,000 frtban megállapított törzsrészvénytőke 30%-át meghaladó összeg részint készpénzben befizetve, részint az államkincstár, a magyar északkeleti vasut, Szilágysági és Szatmármegyei törvényhatósága, községek és egyesek részéről törvényszerű módon vállalt kötelezettségek által fedezve van, s így a társaság az 1880. évi XXXI. t. cz. 13. §-ában megállapított szabály szerint megalakulhat, a szilágysági helyi érdekű vasut részvénytársaság megalakulását ezennel elhatározza s azt megalakultnak kimondja.

VI. Az engedélyesek felelőssége s az ezek részére biztosítandó jogok feletti intézkedés tárgyában a következők lettek bejelentve:

a) A törzsrészvényekre eszközölt befizetések összegéből a pesti hazai első takarékpénztárnál betétképen elhelyeztetett 550,000 frt, a zilahi takarékpénztárnál elhelyeztetett 10.318 frt, összesen 560,318 frt.

b) Az alapítás körül felmerült kiadások a betérjesztett elszámolás szerint 12,153 frt 53 krt tettek ki.

c) Schvarex Ármin építési vállalkozó részére az I. kereseti kimutatás részleges kifizetésére kiutaltványoztatott 53,059 frt, és pedig a pesti hazai első takarékpénztárból.

d) Neufeldt építési vállalkozó által az alapítók ellen támasztott kártérítési igénynek méltányossági kiegyenlítése tárgyában nevezett vállalkozóval oly értelmű egyezmény létesített, mely szerint részére összes igényei kiegyenlítésül 20,000 frtnyi egyezségi összeg, melyből a tervekért és már átadott szerszámokért az építési vállalkozótól kapott összeg levonandó — lenne fizetendő.

e) Az alapítás mellett alkalmazott tisztai személyzet és szakértő Péterfi Zsigmond javadalmazása 2150 frt irányoztatik elő.

f) Az engedélykönyv 10. §-ában 120,000 frtra tett óvadék engedélyesek helyett Schvarex Ármin építési vállalkozó által tétetvén le, vállalkozó az építési szerződés 13. §-ában beleegyezett abba, hogy ezen óvadék egyuttal az építési szerződésen általa elvállalt kötelezettségek pontos teljesítésének biztosítékául is szolgáljon.

A mely előterjesztések beható megvitatása után a közgyűlés az engedélyesek, illetve alapítók által, a társulat részére befolyt készpénzösszegek elhelyezése tekintetében tett intézkedéseket, ugyszintén a Schvarex Ármin ur által letett óvadékra vonatkozó jelentést jóváhagyó tudomásul veszi.

A betérjesztett alapítási számadásokat a közgyűlés helybenhagyja s ezekre nézve a felmentvényt az alapítókknak megadja.

A Neufeldt czég által támasztott kártérítési igény tekintetében létesített egyezményt a közgyűlés elfogadja, annak végleges lebonyolításával ugyszintén a javaslatba hozott tisztai és szakértői javadalmazások folyósításával az igazgatóságot megbizsa és felhatalmazza; mindezek alapján pedig az engedélyesek mint az alapítók részére a felmentvényt, ugy a számadástételre, mint az elvállalt összes kötelezettségekre nézve a keresk. törvény 152. §-ához képest megadván, őket ezenel min len további felelősség alól fölmenti.

V. A postakincstár hozzájárulásából kifolyólag köteendő s bemutatott szerződési tervezet tárgyában elhatározottat, miszerint azt a közgyűlés elfogadja s az

diszitással, gyönyörűen emelte ki gyöngéd, finom termetét: arca a benső hőségtől rózsapiros volt.

A társaság többi tagjai minket nem érdekelnek. Egy vidéki nagy város szokott intelligentiája; néhány egyén a mágns-osztályból, megyei és törvénytörvényeséki főhivatalnokok családjai. Hanem az esztély királynője Fénylakyné volt. Arca oly szép vala igéző halványságában, a melyet piros rózsával diszitett fekete fürtjei, a fejedelmi termetén lefolyó pompás vörös selyemruha még jobban kiemeltek, körülötte forogtak a társaság első gavallérai, mint aranyos pillék a lobogó láng körül. Ma különösen jó kedve volt; szellemes élcei, finom gunyjai elragadták a környezetét. Tündökölt, hódított.

A táncz elkezdődött. Sándor nem volt barátja a nemes művészetnek, de azért most mégis kötelességének tartotta Gizellával egy négyest eljárni. A kis leánynak igen jól esett, hogy egy ismerős van mellette, így sokkal bátrabban érezte magát az idegen körben. Azt nem vette észre senki, hogy Malvina mily figyelemmel kíséri őket; nem sejté senki az érzéseket, melyek Malvina szívében tomboltak.

Sándort meglehetősen feszélyezte Fénylakyné jelenléte. A levélváltás óta nem találkoztak; nem tudta, mily hatása lett válaszának. De Malvinát vidámnak látta s igyekezett magával elhitetni, hogy rendben van minden, mindketten megnyugodnak a változhatatlanban. Az idő meggyógyít minden sebet. Malvinának különben is, annyi imádótól körülveve, van módja a feledhetésre. Bizonyára meg is bánta azóta azt a levéltörténetet. Ily gondolattal vegyült a nem tánczoló férfitársaságba.

Egyik tánczszünet közben Malvina Gizellához közeledett, a ki néhány hasonlókoru fiatal hölgy társaságában csevegett.

— Ah mily rossz vagy te, kedves Gizellám! Alig kaptam tőled ma este egyebet pár távoli mosolynál. De azért is megbüntettek. Velem kell jön-

Hogy lett Berti barátomból feleséges ember?

— Humoreszk. —

Irta: *Surányi Gyula.*

(Polyt. és vége.)

Harmadik fejezet.

Mottó: Huzd rá cigány disznót adok,
Nem turja fel az udvarod.

Tartalom: *Nevezetes vendégek. — Miska és Ziza, vagy a titkos szerelmesek. — Lakatai önmeggyőzése és Berti álhatatlansága. — Megindulás. — Borzasztó gyűlkosság, vagy a női kegyetlenség szörnyű példái. Végző.*

Ki győzné azt a sok vendéget mind bemutatni egyenként, kik a nevezetes menyegzői ünnepélyen jelen voltak, de két derék férfiura nézve kénytelen vagyok kivételt tenni s ez Lakatai közös barátunk Bertivel kereskedő, különben pedig a „bordebizon megissza” nemzeti körnek egyik érdemes tagja, a másik Pokróczy Mihály ur köz- és váltó-ügyvéd és jövőre, — mint ő szokta mondani, — Isten tudja mi. Nagyreményű férfi, kinek ripacsos arcából a jövő miniszterelnöki tekintély kacsingat reád.

Van azonban még valaki, a kit nem ismerttem meg részletesen a tisztelt közönséggel, a ki ezért azóta kegyetlenül apprehendál reám. Ez nem más, mint a menyasszonynak adott bölcs tanácsa nyomán már kedves színezetben s szellemdusnak feltűnt Ziza asszony. — Most apprehendál, de tudom rögtön megfog békülni, ha megtudja, hogy őt nem magában, de szíve felélel, tekintetes Pokróczy Mihály ural, vagy mint ő szokta mondani: az ő kedves Miskájával fogom bemutatni.

Miska és Ziza. — Zizám, Miskám! Nem tessék észre venni, mily gyönyörű harmónia van e két névben. Méltóztassanak megpróbálni: Miska Ziza, vagy Ziza, Miska, és így tovább számtalan-szor: ha elkezd az ember, alig tudja elhagyni. — Oh Mozart, Beethoven minden művészetök mellett sem tudtak ily remek összhangot teremteni.

De illik is ez a két ember együvé, mert hogy a Ziza nagyság magasan járó költészettől terhes stílusával fejezzem ki magamat: „a magasztos érzelmű zengelmekben, a női hűség és a férfiúi önértékes kitartás netovábbjai kulminálódtak az ő kebleikben.”

Szerelmök még titok ugyan, minthogy azonban — bár a legmélyebb titoktartás pecsétje alatt, — már mintegy hat év óta mindenkinek elmondják, azt hiszem, én is elmondhatom és beszélhetek róla a t. közönségnek, kikérvén mindamellett is, hogy az illetők iránti kiméletből, ne tessék megmondani senkinek sem. Hiába is tagadnák szerelmöket, mind egyiknek meglátszik az orráról, hogy mely irányban tartja s megállhatná-e az ember, hogy ily oroknak állását figyelemmel ne kísérje és aztán ez a két név Ziza és Miska, ahl! Mily egyszerű volt a vacsora előtti körjátékban, mikor Miska volt nagy Komárom, mikor Ziza volt kis Komárom. Itt ugyan felsült a híres Kis Tükör csináló, mikor megirta:

Csallóköz szigetén áll Komárom vára,
Mely még ellenségnek nem jutott karjára.

Igen, mert kis Komárom kapitulált nagy Komáromnak és mindegyik a másiknak karjára jutott. Hej a két kar! De Csallóköz is volt. Ellenség ugyan nem látszott, de a jövőt ki tudja?

A zene megzendül, a tánczolni vágyó ifju nemzedék illegeti, billegeti magát s jelentős tekinteteket vet a tulanglé hullámok közül fel-fel bukkadó női alakok felé. Lakatai barátunk egy telides teli két literes kulacsnak örök hűséget esküdven, azzal csókolódzik, mely foglalkozást Berti barátom epedő vágygyal néz menyasszonya mellől, a kinek ő szinte örök hűséget esküdött és sajnálja, hogy eltért a Lakatai eszményképétől. Bezzeg ő nincsen lerészegülve a szerelem hatalmas erejétől sem. Ifjak, tanuljatok higgadtságot Bertitől!

A vacsora betálatatván, kiki a mint lehet az asztalok mellé telepszik. A vőlegények menyasszonyaik felügyelete alá helyeztetnek, hogy valamiképp le ne egyék vagy igyák magokat. Más embernek mindez bölcs tetszésére hagyatik. Kivétetvén azonban Mihály, ki köz- és váltó-ügyvéd létére is Zizájának tudta, hire, akarata nélkül nem hogy enni, annyival inkább inni, sőt még dicsekedni sem mészél.

Oh mily szép és követendő példa, az ő lovagkor erényei merülnek fel lelkemben, midőn a szerelmes lovag imádothtáért hallgatni, koplalni, sőt annak intésére a halálba rohanni is kész vala.

Miska mindezeknél többet tesz. Megtagadja magától a bort, pedig szomjuhozik; nemcsak hanem megtagadja, hogy még valaha ivott is, vagy csak meg is kívánta, mióta Zizája szerelmével megrészegíté.

Hogy pedig hűsége, szilárdsága annál ragyogóbb példaként legyen, Ziza feláldozza magát, megiszik még pedig teremtucesce jóízűen egymás után két pohár tokaji asszút.

Ős Miska mindezt szelid megadással nézi és türi és ámbátor mint prókator Istenre keveset ád, buzgón mormogja fogai között: és ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól.

Ős lovagok erénye és kitartása, eltörpültek a nagyszerű áldozatkészség Csiborasszója előtt s mint hortobágyi homokbuczkák felett a Davalad-

zsiri, úgy emelkedik túl felettetek Miska, e nagyságban is oly kicsiny férfi.

Azonban lássunk hozzá a vacsorához, nehogy még tünődésünkben felkopják az állunk. Ime a menu:

Pulyka, csirke, malacz, rétes, béles, torta,
Két vőfély ha kellett, minden perczen hordta,
Bor és savanyuvíz, ugorka, saláta,
E nagyszerű estén, az asztalt mind látta.

A lakoma folyt, persze a toasztok sem maradtak el, egymásután hangzottak el az igaz szerelem kötötte házasságok feletti jó kívánságok. Épen alkalmi beszéd volt egytől-egyig. Magam is akartam egyet mondani, de még mielőtt el is kezdtem volna, már bele sülttem. Ennélfogva tehát nem is fogtam hozzá, beismervén gyengeségemet, ily nagyszerű alkalmi beszéd elmondhatására.

És most ifjak a tánczra fel, a zene hangzik már! Az asztalok gőzerővel kimozdítottak a szobából s megkezdődött a mulatság, a melyet még nem látott Debreczen sem az előtt, sem azután s valószínűleg nem is fog látni soha, a mi ugyan nem válik szégyenére.

Kipkopog a padló, felharsan a tánczra a banda.
Ropp! Mi szakadt? nem baj, asszonyi slepp ha vala.
Jár kiki, most dobbant, majd fel levegőbe kalimpál.
Húzd! S keze lába mozog, fúj, veritéke csorog!

Folyt a mulatság mint a Páris patakja, ha egy kis vizet kaphat. Megindító hatását a zenének megtagadni nem lehet, már a mennyiben tudniillik Ziza és Miska megindulván éjszakának idején az öreg Zeller ur ez alkalommal üresen álló lakására, onnan csak mintegy pár óra múlva tértek vissza.

Visszatérésök után mintha szerelmök megkét-szereződött volna, oly ábrándosan nézett Ziza az ő Miskájára, mint a mily epedve, a mily sovárgó vágygyal néz a Czili macska a kalitba zárt kanárra, mely aztán megbüvölve a tekintettől nem mozdulhat s félelmében tollát borzongatja. Így ígéztetett meg Miska is a varázstekintet által s félelmében haját borzolgatja.

Miért távoznak el oly tüneményesen? Ez szivőknek édes titka. Nem kérdezte senki, nem vette észre senki, nem irigyelte senki. Oh boldogok!

A lagzi nem csak bent a szobában, de kint az udvaron is folyt, még pedig itt már a szó teljes értelmében folyt. Itt nevezetesen Lakatai barátom vezérlete alatt versenyívás rendeztetett, melyben a vezér csakhamar dicsőségesen meggyőzte magát. Már pedig mint a költő mondja:

Szép meggyőzni magát, — mond Serlegi, — és iszik egyre,
Mig teljes diadalt nem nyer — elázva — magán.

Igen, ő meggyőzte magát. Elkecseregett, felmerült gondolatában a mult, a jelen és a jövő, csakhogy annyira összezsavarodva, hogy nem tudta őket egymástól külön gondolni. Kiáltott a cigányra, hogy huzza el az ő nótáját, de hogy aztán melyik az ő nótája, azt már sem a cigány, sem ő nem találta ki.

Csak óh, csak Berti, a boldog vőlegény nem menekülhetett az enyhülésnek eme dicső szigetjére. Ejtsetek egy könnyet ez emberfeletti gyötrellem haláláskor! — Ő nem ihatott. Halljátok, Berti bort nem ihatott. És ha ismeritek Berti, akkor feltudjátok fogni ez áldozat nagyságát. Ha pedig nem ismeritek, akkor képzeljétek magatoknak a spanyol inquisitio legrémesebb gyötrelmeit és befogjátok látni, mit tesz ez: Berti nem ihatott! Le volt kötve szegény az Irma szerelmes karjai által, önmegtagadásra volt szorítva az érdek vaslánczai által.

Ki lett volna oly köszívű, hogy meg ne szánta volna a szenvedőt, kinek azmeiből már a vértanúság kísérteties fénye világolt. Én nem valék köből, ennél fogva megszántam: „Bertikém, lelkemnek kedves embere, — mondam, — hagyj ott egy perczre üdvözítő szerelmi trónusodat, szállj le a menyországnak legszelidebb anyagla mellől egy kevés ideig, jer, hadd öntsem ki előtled keblemmek legforróbb örömet, boldogságod özön nagysága felett, jöjj barátom, jöjj!”

És Berti jött, vártam kezemben a boros üveg-gel és tele pohárral.

— Csak hamar add ide. Jaj be jól esett! Tölts még egyszer. Így ni, na most már majd csak jobban kibirom ezt a czudar állapotot. Jaj barátom, csak azt mondom neked, azt mondom mindenkinek, a kinek javát akarom, a mit Tompa mondott:

Ne házasodjatok barátim,
A lány szeretőnek való.

De most megyek helyemre, mert még észre találnak venni valamit; — még egy kvaterkát. — Szervusz!

Két óra vala éjjel után, a társaság oszladozni kezdett, én és Lakatai barátom, valamint többen a vidéki vendégek közül indulatba jövének, bár nem úgy mint előbb Ziza és Miska jövének.

Történetesen én és Lakatai a vendéglőben azon szobának szomszédságába jutánk, hol a vidékről jött vendégek szállásoltak. De aludni nem lehetett. A szomszédban a hölgyek valóságos inquisitio-nalis törvényeket tartottak, elrendeltetvén az üldözés és kimondatván a halál minden poloskára, tekintet nélkül arra, hogy vajjon eretnek-e az illető, vagy vallója a pápai csálhatatlanságnak. Melynél fogva aztán többen, ezen ártatlan s hozzánk embe- rekhez oly hiven ragaszkodó kis teremtmények közül mártyr halált szenvedének a gyertyának láng-jaiban.

De nagyszerű volt álhatatosságuk, egy jajszó, egy fájdalom hangot nem hallatának, midőn kinzói kegyetlenül dobták őket a máglyának gyötrelmei közé.

És ime milyenek a nők? Kegyetlenek! Ha egyszer vészt látnak, nem szünnék meg gyilkolni,

míg csak egy martalékot találhatnak. Így történt ez itt is. Majdnem reggelig tartott az iszonyu mé-szárlás. E második Bertalan éj, véres betűkkel lesz beírva a poloska nemzet történelmének lapjaira s utódaik nem fogják kimélni az ősokeket legyilkoló emberiséget. Nők, kegyetlen nők! Majd a bosszuálló poloska tábor által más emberekből kiontott vér, a ti fejetekre száll. Reszkesetek. És ha egy ily gyilkos éj után tudtok aludni a lelkiismeret furdalásaitól, aludjatok reggeli álmot a karszékekbe dölve álmodjátok, hogy a mi elmúlt, a lakodalom, a táncz, stb. mind csak egy álom, egy zajos álom volt, mint a milyennek szeretné azt tekinteni az én Berti barátom, ki ekkép házasodott meg s kinek szeméből már minden álmot elvert a keserű való.

Igy lett Berti barátomból feleséges ember.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. Budapest. Nagy sajnálatunkra lapzártá után vet-tük; de szerencsére jövő számunkig mit sem veszít értékéből. Levélben többet!

G. D. M. urak. Mért hallgat a lant? Mért pihen a toll? Lapunkban szívesen láttuk és látjuk az ön közleményeit. Üdvözlét!

D. M. Sz.-Cseh A társadalmi czikket szívesen vesszük, csak küld be B.-ral együtt a vizionlátásig!

L. M. A beküldött fordított beszély esinos és jönni is fog. Megjelenését csak a sorrend késlelteti.

„A társadalmi árny- és fényképek” — t. szerzőjét egy kis türelemre kérjük. Szép munka s ha várunk is vele, nem vesz az értékéből. Egyéb dolgokat is szívesen vesszünk onnan.

A közönség köréből.*]

Tekintetes szerkesztő ur!

A mennyiben az önk. tüzőltó egyeslet parancsnok-sága által személyem ellen intézett visszautasító nyilatkozatnak becses lapja 6-ik számában helyet adni méltóztatott, azon reményben, hogy tőlem sem vonand-ja meg a jogos önvédelmet, a következő sorok közlé-sére tisztelettel felkérem:

1. Határozottan kijelentem, hogy a tüzőltó egy-let parancsnokságát — mint ilyent — soha egyetlen sértő szóval sem illettem, minél fogva

2. kijelentem, hogy azokat, kik egy általam állítólag kiejtett sérelmes (?) nyilatkozatot az egyeslet parancs-nokságára vonatkoztattak, hamis hírek colporteurjainak kell tekintenem.

3. Végül hivatkozva a tüzőltó egyeslet élén éve-ken át teljesített önzetlen működéseme és különösen arra, hogy az egyesletet úgy anyagi, mint erkölcsi te-kinetben szolgáló városom és a közügy érdekében tőlem kitelhetőleg a legbensőbb odaadással emeltem a hanyatlás lejtőjéről jólétre, — a nagyközönség részre-hajlatlan bírálatát hívom fel megítélésére annak, vaj-jon méltán kiérdemeltem-e azt, hogy nevemet a nyil-vánosság előtt pellengére állítani kívánja egy szövot-kezet, melynek tagjai oly elemekből állanak, kik szo-mélyi gyűlölségből a közérdeket háttérbe szorítják?

Kiváló tisztelettel vagyok, a tek. szerkesztő urnak, Sz.-Somlyón, 1887. évi február hó 11-én

alázatos szolgálja:

Virág Lajos.

*) A tüzőltó egyeslet parancsnokságának mult számunk-ban közölt nyilatkozatára adjuk ezen választ. A felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

Hirdetések.

Kiadó vendéglő.

A sz.-somlyói ev. ref. egyház tulajdonát képező, a gabona piacon levő vendéglő folyó 1887. évi ápril 24-től kezdve 3, esetleg 6 évre folyó évi február hó 27 én d. e. 11 órakor a papi ház irodájában tartandó árverésen kia-datik.

Az árverési feltételek a papi háznál meg-tudhatók.

9—3—3.

343—1887. közig. sz.

Pályázati hirdetmény.

Melylyel közhírré tétetik, hogy Szilágy vármegye krasznai szolgabírói járáshoz tartozó varsolczi körjegyzőségben üresedésbe jött s 400 forint évi évi fizetés, szabad lakás, iroda helyiség és kert haszonélvezete, 30 frt irodai átalány, 4 öl tűzifa, illetménnyel javadalmazott körjegyzői állásra pályázat nyittatik.

A választás folyó 1887. évi márczius hó 24. napján d. e. 9 órakor a varsolczi körjegy-zői irodában fog megtartatni.

A pályázók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. törvényezikk 6. §-ában előirt okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi márczius hó 20. napjáig alólirotthoz adják be, mert a ké-sőbb érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Kelt Krasznán, 1887. január 25-én.

Nagy Domokos,
főszbiró.

10—3—3.